

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

WTO

**Mezinárodně – obchodní aspekty
informačních technologií a e-commerce**

Mezinárodně – obchodní aspekty informačních technologií a e-commerce

1. Úvod

Samotné ICT (*Information and communication technologies*, informační a komunikační technologie, ICT), stejně jako e-commerce (elektronické obchodování, viz níže) jsou témata, jimiž se WTO zabývalo již před konferencí v Dohá v roce 2001. Tato dvě významná témata, průvodní jevy transformace každé ekonomiky a znaky civilizačního pokroku, se tak staly součástí Rozvojové agendy z Dohá (*Doha Development Agenda*, DDA) od počátku jejího projednávání. Jejich důležitost je přitom dána přinejmenším dvěma rovnocennými složkami:

- 1) Provázejí a zrychlují možnosti využití zdrojů každé ekonomiky – obzvláště logistiku surovin, výrobků, potravin a celkově zásobování, ale také zdrojů lidských (v angličtině se souhrnně používá výraz *Cross-logistics*). ICT výrazně usnadňují distribuci informací, ale také přístup ke vzdělání. Prohlubují znalostní úroveň společnosti a umožňují vyšší stupeň specializace nejen v oblasti výroby. Využívání ICT přispívá v každé zemi k exponenciálnímu zvýšení produktivity ve vědě, energetice, dopravě a samozřejmě i komunikaci samotné. Sdílení informací je v současném světě imperativem, který je umožněn v takto masivní míře právě ICT. Tyto technologie zasahují dnes již prakticky do všech aspektů našeho života v závislosti na ekonomické pokročilosti naší společnosti.
- 2) Samy ICT a e-commerce jsou také samozřejmě velmi výnosným obchodním artiklem, a to s ohledem na hardware (strojové vybavení počítače, dále jen HW), software (programové vybavení počítače, dále jen SW) i obchodované služby. Podle statistik Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (*Organization for Economic Development*, OECD) dosáhl v roce 2009 mezinárodní obchod s ICT zbožím objemu přibližně 2 100 miliard USD¹, z čehož podíl vyspělých ekonomik činí na zhruba 1450 miliard USD². Celosvětově představovaly v roce 2010 ICT:
 - a) 11,1% exportu zboží
 - b) 12,7% importu zboží
 - c) 9,3% exportu služeb³

¹ CHIH-KUNG, Lee. *The latest developments in the ICT sector: Innovation & Technology Convergence*. World Trade Organization [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/inftec_e/symp_may12_e/speaker14leechihkung.pdf.

² OECD Key ICT Indicators. OECD [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/internet/broadbandandtelecom/oecdkeyictindicators.htm>.

³ *The Little Data Book on Information and Communication Technology*. ITU [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: http://www.itu.int/ITU-D/ict/publications/material/LDB_ICT_2012.pdf.

2. Výzvy a rizika

Využívání ICT a e-commerce však nepředstavuje jen výhody a příležitosti. Jsou s nimi spojené mnohé výzvy i rizika. Velkou výzvou, a veřejností mimořádně citlivě vnímaným tématem, je, obzvláště v rozvinutých zemích, jakýkoliv náznak regulace internetu. Nemusí to sice přímo znamenat cenzuru internetu, která je v některých zemích světa také aktuální praxí. Kromě „vnějších“ faktorů regulace, spojených převážně s problémy v etice nebo svobodném přístupu k informacím, jsou zde i mnohé technické aspekty, díky nimž jsou státy, firmy i jednotlivci nuceni svoje ICT vybavení vylepšovat, a to je pro změnu výzva finanční. Vývoj internetu samotného přináší čas od času nemalé komplikace ovlivňující nákupy velmi nákladného HW i SW. Z těch nejaktuálnějších může být zmíněna například problematika IP adres (tzv. IPv4 vs. IPv6⁴). Jedná se o to, že v dobách, kdy se vymýšlel systém IP adres, se nepočítalo s tím, že bude na světě tolik počítačů propojených v jedné síti (Internet). Proto se nyní, kdy čtyřmístná IP adresa nestačí (jsou vyčerpány všechny kombinace), musí zavádět vícemístná IP adresa, aby byla zachována jednoznačná identifikace každého zařízení v síti), zavádění nových TLD⁵ nebo neustálé nároky na kompatibilitu nekonečného množství kombinací HW a SW. Například nové operační systémy (základ provozu počítačů) svými nároky přesahují možnosti starších typů počítačů – a tento příklad je pouhým vrcholkem ledovce. Jednotlivé prvky HW nejsou v mnoha případech kompatibilní ani jeden vůči druhému a stejně to platí vzájemně i pro mnohé softwarové prostředky. Vzhledem ke zmiňovaným IP adresám starší typy počítačů například nejsou přechodu schopné a je nutný jejich upgrade.

Internet sám o sobě je při aktuálním rozsahu prostředí maximálně náročné nejen na orientaci, ale i na vlastní provoz. V současnosti má přístup k internetu celosvětově přibližně 2,3 miliardy lidí (do roku 2015 by jich mohlo být až 2,7 miliardy⁶), internetových stránek bylo na konci roku zhruba 550 milionů^{7,8} a tyto počty se stále zvyšují. Nových uživatelů přibývá cca 130 za minutu, nových webových stránek necelých 30 za minutu.⁹ Výzva je to i v několika ohledech spojených s organizací tohoto rozvoje tak, aby byl udržitelný a na síti nedocházelo k problémům a výpadkům:

⁴ Více informací například na: <http://www.webopedia.com/DidYouKnow/Internet/ipv6_ipv4_difference.html>.

⁵ TLD – Top level domain, jedná se o koncovku v internetové adrese, která již za sebou nemá žádné další tečky: například .com, .cz, .xxx nebo „obchodní značka“ (.nike a podobně).

⁶ BIANCHINI. 10 Stats to justify SEC. SEJ: Search Engine Journal [online]. 2011 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://www.searchenginejournal.com/10-stats-to-justify-seo/36762/>>.

⁷ BENETT, Shea. *From Friendster to Facebook: Social Media and the Internet 10 years later*. Mediabistro [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.mediabistro.com/alltwitter/friendster-to-facebook_b27010>.

⁸ Další statistiky například: <<http://royal.pingdom.com/2012/01/17/internet-2011-in-numbers/>>, datum ověření 18. 10. 2012.

⁹ *The State of the Internet 2011*. Online Schools [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://www.onlineschools.org/state-of-the-internet/soti.html>>.

2.2 Ekonomický význam ICT a e-commerce

ICT a e-commerce přispívají k růstu hrubého domácího produktu a celkové produktivity práce. Díky bezprecedentnímu propojení výzkumných a vědeckých center na celé planetě umožňují čelit výzvám týkajícím se ekonomických, sociálních i environmentálních problémů. V souvislosti s prudkým rozvojem internetu se v globálním měřítku prosadily dříve nevídané a nerealizovatelné obchodní a distribuční modely. Dokonale se změnil způsob, jakým je vytvářen internetový obsah a jakým jsou nabízeny produkty a služby. Princip „firma nabízí, zákazník vyhledává a kupuje“ se v elektronickém světě otočil o 180° do modelu „zákazník definuje poptávku, výrobci po celém světě na ni reagují“. Stejnou změnou prošly i vyhledávače, mluvíme o tzv. organickém internetu, kde jsou to uživatelé, kteří sociálními sítěmi a hodnocením internetových stránek (Google „+1“) hodnotí relevanci a svou spokojenost s obsahem a určují tak úspěšnost webových prezentací ve vyhledávacích výsledcích. Zjednodušeně se dá říct, že v cca 90% uživatelé neopustí první stránku vyhledávacích výsledků^{10, 11}. Neméně zajímavé je, že na rozdíl od mnoha jiných forem mezinárodního obchodu, e-commerce (budeme-li ji/to definovat jako souhrn produkce, prezentace, prodej a distribuce elektronických reklamních produktů, zboží a informací zprostředkovaných telekomunikačními sítěmi) není zatíženo jakýmkoliv celními náklady i přesto, že tyto „informace“ (včetně některých digitalizovaných produktů) pravidelně překračují hranice států. Hlavní bariérou těchto služeb je samotný přístup k internetovému připojení – ať už z důvodu chybějící infrastruktury nebo (tam, kde infrastruktura k dispozici je) vysokých poplatků za toto připojení. Celosvětový roční objem obchodů realizovaných elektronickou cestou je v současnosti cca 600 miliard USD a jeho podíl na celkovém obchodu dále narůstá¹².

3. Smluvní rámec WTO

Dokumentem WTO, který se e-commerce týká nejvíce, je Všeobecná dohoda o obchodu službami (*General Agreement on Trade in Services*, GATS). Ačkoliv probíhá intenzivní diskuze o tom, které z produktů ICT jsou vlastně stále ještě službami, a které by měly být považovány za zboží (v digitalizované formě). Například softwarové produkty (mnoho z nich v hodnotě mnoha set USD i více) jsou zákazníkům (i těm mezinárodním) dostupné i ve fyzické podobě v obchodech – pro představu můžeme uvést operační systémy, kancelářské aplikace, ale i grafické procesory typu Adobe Photoshop, specializované architektonické nebo programovací nástroje. V rovině uvažování o souvisejících principech

¹⁰ Tyto vyhledávací výsledky se označují jako SERPs (sg. SERP, Search Engine Result Page).

¹¹ HODGSON, Bob. *SEO: Predicting the Payoff*. Predictive Marketing: Optimize your ROI with analytics [online]. 2010 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://predictive-marketing.com/index.php/tag/click-distribution-by-serp-rank/>>.

¹² MILLER, Kyle Anthony. *Going global: Statistics on Global E-Commerce*. Visual.ly [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://visual.ly/going-global-statistics-global-e-commerce>>.

Podle téhož zdroje by objem elektronického obchodu měl do roku 2015 dosáhnout až 1400 miliard USD (jeho růst je meziročně víceméně exponenciální, jeho tři hlavní determinanty jsou: HW / včetně infrastruktury / , SW a změny v globálním spotřebitelském chování).

WTO by totiž i tyto služby byly nově přiřazeny pod Všeobecnou dohodu o clech a obchodu (*General Agreement on Tariff and Trade, GATT*).

Diskuze na půdě WTO se s ohledem na ICT a e-commerce týkají mimo dalších témat ještě klasifikace obsahu konkrétních elektronických datových přenosů, rozvojových aspektů ICT a e-commerce, fiskální dopady těchto oborů, vztahy (a případná míra nahrazování) tradičních obchodních modelů novými, elektronickými (viz výše – obchodní modely a organický internet), uvalování celních povinností na elektronické datové přenosy, konkurence, jurisdikce a právní a jiné ohledy elektronických operací.¹³ Problematika elektronického obchodování. Je také důležité neplést si pojmy online nakupování a e-commerce: e-commerce je totiž nadřazený pojem zahrnující šest hlavních komunikačních technologií: telefon, fax, elektronické platební systémy, elektronickou výměnu dat a internet¹⁴. V těchto oborech se pak kromě elektronických forem nakupování (například v e-shopech) jedná například o mezinárodní bankovní operace, marketingové aktivity, logistické systémy například zásobování, automatizovaný sběr dat a další. V praxi se týká států bez výjimky všech stadií ekonomického nebo společenského vývoje. V DDA (v tomto ohledu navazuje na ministerskou deklaraci z roku 1998) je elektronické obchodování zakotveno v článku 34. Jeho hlavním významem je potvrzení významu elektronického obchodování a závazek všech členských států nezatěžovat služby spojené s datovými přenosy celními povinnostmi minimálně do další ministerské konference. Konference v Cancúnu, Hongkongu i v Ženevě se nesly v podobném duchu se zdůrazněním rozvojových aspektů e-commerce, stejně jako elektronickou cestou distribuovaného SW. Nulové celní zatížení těchto služeb zůstalo zachováno.¹⁵

Pracovní program, který byl generální radou přijat 25. 9. 1998, rozdělil hlavní kompetence s ohledem na další rozvoj v oblasti e-commerce do těchto skupin:

3.1 Rada pro obchod službami

Diskutuje problematiku v kontextu smlouvy GATS, přičemž se orientuje především na rámec působnosti (včetně způsobu distribuce informací), MFN¹⁶, transparentnost, zvyšující se zapojení rozvojových zemí, vnitřní regulaci a standardy, obchodní soutěž, ochranu soukromí, veřejných hodnot a ochranu před zneužíváním elektronických datových přenosů, přístup na trh distribuce elektronických služeb, přístup a využívání telekomunikačních sítí a služeb a celní povinností.

¹³ *Electronic Commerce: Briefing Note*. World Trade Organization [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/ecom_briefnote_e.htm.

¹⁴ BACCETTA, Marc. *Electronic commerce and the role of the WTO* [online]. Geneva: WTO, 1998, v, 73 p. [cit. 2012-10-18]. Special studies (World Trade Organization), 2. ISBN 92-870-1198-2; dostupné z http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/special_study_e.pdf.

¹⁵ Ke stažení: <http://docsonline.wto.org/imrd/directdoc.asp?DDFDocuments/t/WT/L/782.doc>, datum ověření 16. 8. 2012.

¹⁶ MFN – Most Favoured Nations, doložka nejvyšších výhod.

3.2 Rada pro obchod zbožím

Řeší zvolenou problematiku v rámci smlouvy GATT, zejména s ohledem na přístup k produktům souvisejícím s elektronickým obchodováním, problematikou licencování, celní zatížení a další poplatky definované článkem II GATT (1994), standardy související s elektronickým obchodem a pravidla určování původu.

3.3 Rada pro obchodní aspekty obchodu duševním vlastnictvím

Posuzuje ICT a e-komerci v kontextu dohody TRIPS, což znamená důraz na ochranu a prosazení autorských a souvisejících práv, práv souvisejících s registrovanými obchodními známkami, nové technologie a přístup k těmto technologiím.

3.4 Výbor pro obchod a rozvoj

Zaobírá se vlivem elektronického obchodování na obchod a ekonomický vývoj rozvojových zemí se zdůrazněním dopadů na malé a střední podniky a způsoby maximalizace možných pozitivních účinků aplikace těchto technologií, způsoby rozšiřování zapojení rozvojových zemí v elektronickém obchodování a s tím spojené výzvy (především s ohledem na vývozce elektronicky distribuovaného zboží): role vyvíjející se infrastruktury a transferů¹⁷ technologií, použití informačních technologií v procesu integrace rozvojových států do multilaterálního obchodního systému, následky a případný vliv použití elektronického obchodu na tradiční způsoby distribuce fyzického zboží v rozvojových zemích, finanční důsledky elektronického obchodu na rozvojové státy.¹⁸¹⁹

3.5 Dohoda o informačních technologiích

Zásadní dokument, který se zabývá ICT, byl přijat v Singapuru 1996 je Dohoda o informačních technologiích (*Information Technology Agreement, ITA*). Během roku 1996 se k této multilaterální smlouvě připojilo 29 států, dnes už ale sdružuje 70 zemí, které představují 97 % světového obchodu s informačními technologiemi. Jejím hlavním účelem zůstává kompletní zrušení cel vztahujících se k produktům ICT, které smlouva zahrnuje. Rozvojové státy, které se ke smlouvě připojily, mají vyjednané výjimky a prodloužené lhůty na zrušení těchto celních povinností.

Sama ITA je smlouva, jejímž účelem je výhradně rušení celních povinností. Deklarace sice zmiňuje i netarifní překážky obchodu, ale ve smlouvě nejsou žádné závazky k rušení těchto netarifních překážek. Tři hlavní principy, kterými se zájemci o přistoupení k této smlouvě musí řídit, jsou:

¹⁷ Transfery (v ekonomii používané například s tzv. „transferovými platbami“) jsou definovány jako přenosy (prostředků nebo informací) bez protislužby nebo protihodnoty (typickým zástupcem jsou v organizaci států například starobní důchody).

¹⁸ *Electronic Commerce: Work Programme*. World Trade Organization [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/wkprog_e.htm>.

¹⁹ Pro další informace (anglicky): <http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/special_study_e.pdf> a <http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/ecom_e.htm>.

- 1) stát se musí zabývat všemi produkty uvedenými v deklaraci,
- 2) u všech těchto produktů musí být zrušena všechna cla,
- 3) všechny další poplatky (ODCs²⁰) k těmto produktům musí být nulové.

Z těchto principů výjimky neexistují, a pokud jsou sjednány (což je přetrvávající snahou dalších zájemců o přístup k této smlouvě), mají význam prodloužených lhůt pro implementaci těchto tří základních principů. Stejně jako v případě dalších smluvních závazků v rámci WTO, i ITA podléhá principu MFN²¹, a tedy přistoupí-li stát ke smlouvě ITA, pak z tohoto přistoupení profitují všichni další členové WTO.

Po sestavení a schválení ITA vznikla potřeba vytvoření tělesa, které by mělo v kompetenci prosazování závazků, které ze smlouvy plynou. Proto byl v roce 1997 ministerskou deklarací o obchodu produkty informačních technologií zřízen Výbor pro informační a komunikační technologie, jehož formální setkání od té doby probíhají přibližně pětkrát ročně. Jeho hlavní náplní práce (kromě prosazování přímých závazků spojených se smlouvou ITA) byly v průběhu času například konzultace ohledně netarifních překážek v tomto sektoru, prošetřování odchylek v klasifikaci souvisejících produktů, podpora zájmu dalších států o přístup ke smlouvě a diskuse o procesech implementace smlouvy ITA.²² Vzhledem k tomu, že vývoj v odvětví ICT pokračuje, což monitorují pravidelně zhotovované zprávy, má smlouva ITA několik příloh původní deklarace. První zhodnocení stavu bylo vydáno již v roce 1997 a smluvní partneři byli vedeni k rušení cel uvalovaných na další ICT produkty, což se ale nepodařilo do současnosti dokonale prosadit, a tak je seznam produktů, která smlouva ITA pokrývá, stále původní.

Jednání jsou v tomto ohledu nadále intenzivní – ICT a související technologie totiž dnes už zajišťují chod všech dalších sektorů ekonomiky, a to i v rozvojových zemích. Ačkoliv je jasné, že počítače samy o sobě nejméně rozvinutým ekonomikám nedokážou pomoci vyřešit všechny jejich problémy (ty hlavní mnohdy souvisí spíše se zajištěním základních potravin nebo pitné vody), jsou jasným symbolem i prostředkem dalšího rozvoje. Slouží k efektivnějšímu využití zdrojů rozvíjejících se a nejméně rozvinutých zemí a přispívají k zapojení do mezinárodního obchodu.

Pro co nejlepší chod ekonomiky jsou tedy produkty ICT zapotřebí, bez ohledu na samotný mezinárodní obchod. Snaha o další liberalizaci obchodu s těmito produkty je tak prioritou každého státu. Nejen tato myšlenka vedla 12. 5. 2012 ke startu neformálních bilaterálních a multilaterálních jednání směřujících k výraznému rozšíření působnosti produktů ITA²³ (pro tato jednání se vžil termín ITA II). U příležitosti patnáctého výročí přijetí

²⁰ ODCs – Other Duties and Charges, ostatní cla a poplatky.

²¹ MFN – Most Favoured Nations, doložka nejvyšších výhod.

²² Další informace na: <http://www.wto.org/english/tratop_e/inftec_e/1r17.doc>.

²³ Plné znění je dostupné na: <http://www.wto.org/english/news_e/news12_e/ita_15may12_e.htm>, (odkaz G/IT/W/36), datum ověření 17. 8. 2012.

smlouvy ITA se také konalo dvoudenní symposium, které kladně zhodnotilo dosavadní období.

4. Zprostředkování obchodu

Dalším aspektem, který se ICT a e-commerce na půdě WTO týká, je zprostředkování obchodu.²⁴ Samotná jednání o této problematice započala v roce 2004. Ve smlouvě GATT se týkají především těchto článků:

- ♦ Článek V (svoboda pohybu).
- ♦ Článek VIII (poplatky a formality týkající se exportu a importu).
- ♦ Článek X (publikace a administrace obchodních regulací).

Jednání se také zaměřují na zlepšení technické asistence, budování kapacity v této oblasti a zlepšení spolupráce mezi celními a dalšími souvisejícími úřady.²⁵ Co se týče ICT, zaměřuje se především na elektronizaci celních jednání. Úsilí je soustředováno především na rozvojové státy. Pro ně je ale mnohdy implementace technologií umožňující tuto elektronizaci obtížná. Po těchto rozvinutých státech je tak požadována technická asistence, a tyto zájmy jsou tak jedním z hlavních rozporů a úkolem pro další jednání.

5. Závěr

Informační technologie i e-commerce jsou oblasti, které již mnoho let provází maximálně dynamický rozvoj. Tato dynamika rozvoje, stejně jako všech obchodních a dalších souvisejících aspektů ICT a e-commerce, velmi komplikuje byť jen pozorování jeho jednotlivých součástí - a role nezájatého pozorovatele, specialisty, přitom musí ve WTO být překonána. Dopady zavádění těchto technologií (analogicky přínosy systému elektronického obchodu), v podtextu liberalizace obchodování prakticky jakéhokoliv oboru, jsou motivací pro zapojení se do diskusí ovlivňujících vytváření dalšího rámce vývoje všech států světa. Těch nejvyvinutějších proto, že znamená již v současnosti obchodní příležitosti v řádech miliard amerických dolarů, a těch nejméně rozvinutých pak proto, že představuje přímou linku pro komunikaci s ekonomicky silnými státy a možnost budování vlastní okamžité konkurenceschopnosti na globálním trhu. Díky tomu, že mluvíme o systému s takovouto rozmanitostí, zároveň neustává ani tematicky pestrá diskuse o mnoha ohledech zboží (i toho v digitalizované formě) i služeb (včetně rozporuplného zařazování některých typů zboží do služeb). Platí-li přitom dlouhodobě, že liberalizace obchodu v jakémkoliv ohledu s sebou přináší nejlepší podmínky pro tvorbu vlastní konkurenceschopnosti a participaci na obchodních výsledcích jakéhokoliv oboru, platí zároveň i to, že se v případě ICT a e-commerce jedná o zapojení se do jednoho z nejlukrativnějších dostupných oborů světové

²⁴ „NGTF“ - Negotiation group for trade facilitation, vyjednávací skupina pro zprostředkování obchodu.

²⁵ Celkově se celé spektrum těchto otázek týká iniciativy Aid for Trade, podrobnosti v kapitole 5 ložského BGR WTO k oblasti Aid for Trade.

ekonomiky, kde je možnost využívat výhod výsledků vlastního úsilí snad relativně nejrychleji na planetě.

Doporučené prameny k prostudování a tvorbě stanoviska:

<http://www.webopedia.com/DidYouKnow/Internet/ipv6_ipv4_difference.html - materiál pro základní orientaci v problematice IP adres>

<<http://royal.pingdom.com/2012/01/17/internet-2011-in-numbers/>, datum ověření 18. 10. 2012 – další statistiky internetu>

<<http://docsonline.wto.org/imrd/directdoc.asp?DDFDocuments/t/WT/L/782.doc> - Work programme on Electronic Commerce, plná verze dokumentu>

<http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/special_study_e.pdf - WTO Special Studies, Electronic Commerce and the role of the WTO>

<http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/ecom_e.htm - WTO - Electronic Commerce, rozcestník>

Seznam použitých zdrojů:

CHIH-KUNG, Lee. *The latest developments in the ICT sector: Innovation & Technology Convergence*. World Trade Organization [online]. 2012 [cit. 2012-10-18].

Dostupné z:

<http://www.wto.org/english/tratop_e/inftec_e/symp_may12_e/speaker14leechihkung.pdf>.

OECD Key ICT Indicators. OECD [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z:

<<http://www.oecd.org/internet/broadbandandtelecom/oecdkeyictindicators.htm>>.

The Little Data Book on Information and Communication Technology. ITU [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/publications/material/LDB_ICT_2012.pdf>.

BIANCHINI. *10 Stats to justify SEO*. SEJ: Search Engine Journal [online]. 2011 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://www.searchenginejournal.com/10-stats-to-justify-seo/36762/>>.

BENETT, Shea. *From Friendster to Facebook: Social Media and the Internet 10 years later*. Mediabistro [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z:

<http://www.mediabistro.com/alltwitter/friendster-to-facebook_b27010>.

The State of the Internet 2011. Online Schools [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://www.onlineschools.org/state-of-the-internet/soti.html>>.

GUTWEIN, Katie. *Five SEO Statistics You Need to Know*. KBK Communications [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://www.kbkcommunications.com/five-seo-statistics-you-need-to-know/>>.

HODGSON, Bob. *SEO: Predicting the Payoff*. Predictive Marketing: Optimize your ROI with analytics [online]. 2010 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://predictive-marketing.com/index.php/tag/click-distribution-by-serp-rank/>>.

MILLER, Kyle Anthony. *Going global: Statistics on Global E-Commerce*. Visual.ly [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <<http://visual.ly/going-global-statistics-global-e-commerce>>.

Electronic Commerce: Briefing Note. World Trade Organization [online]. 2012

[cit. 2012-10-18]. Dostupné z:

<http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/ecom_briefnote_e.htm>.

BACCHETTA, Marc. *Electronic commerce and the role of the WTO* [online]. Geneva: WTO, 1998, v, 73 p. [cit. 2012-10-18]. Special studies (World Trade Organization), 2. ISBN 92-870-1198-2; dostupné z:

<http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/special_study_e.pdf>.

Electronic Commerce: Work Programme. World Trade Organization [online]. 2012

[cit. 2012-10-18]. Dostupné z:

<http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/wkprog_e.htm>.

Autor: Matúš Škorík

Imprimatur: Zuzana Netolická, Matúš Škorík

Jazyková úprava: Lucie Gregůrková, Tomáš Konečný, Veronika Maurerová, Markéta Melicharová.

Odborná spolupráce: Jan Walter

Grafická úprava: Nicole Princlová

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVIII. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2012

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky,

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460,

e-mail: summit@amo.cz,

IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz«

»www.studentsummit.cz«

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

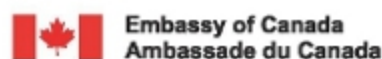
Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

Za podpory

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky